

Achtergrondinformatie:

De Water Verbindt Route

In de Week van Ons Water, op 19 oktober 2017 presenteerde het Ir. D.F. Woudagemaal in Lemmer een uitbreiding van de permanente expositie over het waterbeheer in Fryslân. De relatie tussen de Afsluitdijk, het Woudagemaal en de inlaat Teroelsterkolk staat hierin centraal.

De uitbreiding is tot stand gekomen met bijdragen van Rijkswaterstaat en Wetterskip Fryslân, die samenwerken om Nederland te beschermen tegen het water en te voorzien van voldoende zoet water. Gezamenlijk hebben zij de ambitie om breed kennis te delen met het publiek. De uitbreiding van de educatieve expositie in het Woudagemaal draagt daar op pakkende wijze aan bij.

Het Woudagemaal- UNESCO Werelderfgoed- eigenaar Wetterskip Fryslân-

Waterbeheer is onze specialiteit. Wij werken in dit kader nauw samen met vele stakeholders zoals daar zijn gemeenten, provincie en niet te vergeten Rijkswaterstaat. Voldoende, veilig en schoon!

De Afsluitdijk – gebouwd om ons land te beschermen naar aanleiding van vele watersnoodrampen en in het bijzonder die van 1916- eigenaar Rijkswaterstaat
Veiligheid bieden daar gaat het om.

Er is een directe relatie aan te wijzen tussen het Woudagemaal en de Afsluitdijk op meerdere fronten. Een relatie die het best kan worden uitgelegd via waterstromen. Historie en toekomst komen samen als wordt uitgelegd hoe de Afsluitdijk en het Woudagemaal aan elkaar zijn gekoppeld. Waarbij ook de gevolgen van de klimaatveranderingen die we anno 2017 al ondervinden, worden meegenomen.

Maar eerst is er het jaar 1932: zie de tijdlijn. In dat jaar werd het laatste gat in de Afsluitdijk gesloten. Het IJsselmeer was geboren. Het IJsselmeer dat in de loop der jaren zou evolueren tot het grootste zoetwaterbekken van noordwest Europa.

In het jaar 1932 werd hier naast het Woudagemaal de waterinlaat ter hoogte van de Teroelsterkolk gebouwd.

Toen wist men al dat in het toekomstige zoete water zou ontstaan dat onmisbaar is als drinkwater maar ook voor bijvoorbeeld de landbouw.

Is er vandaag de dag een tekort aan water in de provincie Fryslân dan worden met een druk op de knop bij Wetterskip Fryslân in Leeuwarden de inlaatkleppen bij de Teroelsterkolk open gezet en stroomt het zoete water van het hoger gelegen IJsselmeer zo de Friese boezem in.

In deze eeuw waarin we de veranderingen van het klimaat voelen, door een opmars van zout zeewater, is de beschikbaarheid van zoet water van Levensbelang!

Maar er is meer

In een gebied omringd door dijken, zoals Friesland dat is, moet het water goed worden beheerd. Als er een tekort aan water is wordt het ingelaten. Maar er kan ook te veel water zijn. We kennen allemaal die perioden waarin de grond is doordrenkt en vanuit de polders

heel veel water naar de Friese boezem wordt gepompt. (*De Waterprofessor van Wetsus laat dit al jaren ervaren met een leuk proefje met als simpele hulpmiddelen een aquarium met land en een gieter.*)

Dit komt steeds vaker voor omdat we, weer ten gevolge van klimaatveranderingen, steeds meer te maken hebben met zeer zware regenbuien, ook wel clusterbuien genoemd.

En alles wat er dan in zo'n natte periode extra in valt moet er ook weer uit. Het Woudagemaal is een boezemgemaal en pompt water vanuit de Friese boezem het IJsselmeer in. Maar liefst 4 miljoen liter per minuut.

Je kan ook zeggen vanuit Wetterskip Fryslân gebied naar Rijkswaterstaatgebied.

Hierdoor komt het waterpeil in het IJsselmeer hoger te staan. Dat was eigenlijk nooit een probleem want in de Afsluitdijk zitten kleppen waardoor het te veel aan water richting de Waddenzee wordt gespuid. Maar, ten gevolge van de klimaatverandering, stijgt de zeespiegel ook in de Waddenzee en worden de perioden waarin kan worden gespuid steeds korter.

Daarom heeft Rijkswaterstaat besloten enorme pompen in de dijk te bouwen. Net zoals in 1920 met de bouw van het Woudagemaal wordt nu dus ook in de Afsluitdijk gebruik gemaakt van techniek om het water af te voeren.

Samenvattend vertellen de drie nieuwe onderdelen in onze expositie over:

- de relatie Afsluitdijk-Woudagemaal aan de hand van Waterstromen
- het belang van de aanwezigheid van zoet water
- en niet in de laatste plaats de veranderingen van het klimaat

stuk voor stuk interessant en van belang in het kader van **Waterbewustzijn anno nu**.

Route

Dit complete verhaal is prachtig te ervaren en uit te leggen door het volgen van de route in bezoekerscentrum, gemaal en kolk.

Na de film

Animatie waterstromen in de blauwe hoek, ter aanvulling op de knop "wat doen we bij teveel aan water" en/of "wat doen we bij te weinig water"

De tijdlijn borden aan het eind van de gele lijn.

De infographic op de buitenmuur van de inlaat bij de Teroelsterkolk.

Let op: de wandeling naar de inlaat is de eerste stap in de realisatie van een wandelommetje rond bezoekerscentrum en gemaal in het kader van de Gebiedsvisie van Wetterskip Fryslân.

Langs de bosrand en door het bos onder aan de dijk loopt een pad, dat ooit is gemaakt in opdracht van gemaalchef van Heerde, gebruik dit pad als u naar de Teroelsterkolk gaat. Ga niet langs de hoge sluishoofden ivm veiligheid.

Om toegang te krijgen tot het pad mag de draadafscheiding onder aan de dijk, naast het gemaal tijdelijk los worden gekoppeld.

Het is door bezoekers niet toegestaan zonder begeleiding naar de kolk te lopen.

Als er wordt gekozen voor de WaterVerbindt en waterbeheerroute is er minder tijd om stil te staan bij details betreffende techniek. Maak daarom van te voren een keuze of spreek met uw groep af waar de voorkeur ligt.

De inlaat is opgenomen in de Woudagemaal 360 tour, bij de eerst volgende update wordt ook de infographic meegenomen.

Voor wat betreft het onderwijs geldt dat Water – en klimaatbewustwording passen binnen het curriculum van basis- en voortgezet onderwijs voor de vakken aardrijkskunde, maatschappij, biologie en economie.

LET OP: neem ook de ouders mee!